

Tokom vekova Srbe je pratila sudbina stalnih ratova, deoba i seoba, što je uslovalo da mnogi potraže rešenje izvan granica svoje zemlje. Srpska dijaspora je stvorena pod uticajem teških istorijskih, socijalnih i drugih okolnosti. Politički motivisani odlasci iz zemlje sredinom prošlog veka nastavljeni su na one iz ekonomskih razloga u Ameriku krajem XIX i početkom XX veka. Iz istih razloga iseljavanja su nastavljena do danas. Svima njima je, uprkos razlici u vremenu, načinu i motivima, zajednički nedostatak preciznijeg uvida u brojno stanje i kompleksnu strukturu radi konkretizacije i aktualizacije demografskih, ekonomskih, socijalnih, obrazovnih, političkih, vojnih i drugih aspekata u određenju odnosa i državne politike prema dijaspori.

Stojan Stevanović poreklom iz opštine Lopare (severoistočni deo BiH, deo entiteta RS), vlasnik hotela, predsednik Udruženja srpskih privrednika Švajcarske i predsednik Udruženja „Koreni“ aktivan je u nastojanju da unapredi ove odnose. U Srbiju je došao nakon foruma povodom projekta „Link Up Serbia“ u švajcarskom gradu Brunenu, na kojem je učestvovalo 60 - 70 srpskih privrednika, a koji će u organizaciji srpskih privrednika biti sledeće godine, kao jedan vid saradnje dijaspore i matice u ekonomskom smislu.

Na osnovu svog bogatog iskustva privrednika koji više od tri decenije radi i živi u rasejanju, objedinjavanje srpskog korpusa i povezivanje matice i dijaspore, po njegovim rečima, zasniva se na premisama rodoljublja i interesa. Trenutno, najdinamičnija saradnja je u oblasti drvno-prerađivačke i mašinske industrije, i turizma.

- To su tri nezaobilazne teme koje imaju svoju budućnost i perspektivu i u Srbiji i u RS, te i svoje forume baziramo na njima. Zapostavljanje dijaspore od strane matice je najveća smetnja u toj konekciji. Moramo da znamo da današnja dijaspora nije ista onoj iz 70-80tih godina prošlog veka. Mi imamo danas „pametnu dijasporu“. Jedno moje dete je doktor, drugo magistar građevine, treće budući hotel-menadžer. Samo u Švacarskoj imamo jednog prof. Zorana Rančića, PD dr. med. Oberarzt Klinik für Gefässchirurgie, Universitätsspital Zürich, rodod iz Niša, uglednog dr Nikolu Čihorića, Trebinjca koji dugi niz godina radi u prestižnom Univerzitetском kliničkom centru u Bernu, a tu su i fizičari, inženjeri... Ni ne znamo koga sve imamo u rasejanju. Ovi ljudi bi bili spremni da pomognu matici u svakom kontekstu, edukativnom i akademskom, a ne samo u ulaganju. Upravo Udruženje „Koreni“ radi na povezivanju dijaspore i matice. Formirali smo 30 - 40 opštinskih odbora u Srbiji i RS, a planiramo da uključimo bratsku Crnu Goru sa primarnim ciljem kulturne i akademske saradnje, i naravno saradnje u oblasti ekonomije, bez koje nema ništa. Međutim, još uvek nema ni evidencije o broju Srba u dijaspori. Spekuliše se sa brojem od 2.5 do 5 miliona. Upravo

Udruženje „Koreni“ radi na bazi podataka utvrđivanja broja Srba u Švajcarskoj, kojeg profila, koji mogu da pomognu, svojim znanjem, ugledom, ne samo materijalno - rekao je između ostalog gospodin Stevanović.

Najdelotvorniji vidovi saradnje sa srpskom poslovnom dijaspotom, zainteresovanom da investira, pronade poslovne partnere u Srbiji i Srpskoj, po rečima predsednika, je putem sajмова, ekonomskih foruma, personalnih promocija:

- Organizacija Svesrpskog samita ekonomske, akademske i kulturne dijaspore, koji će biti održan sledeće godine u Cirihiu, jedan je od poželjnih načina konkncije, na koji pozivamo mala i srednja preduzeća da imaju svoje štandove i da predstavljaju svoje proizvode, a mi ćemo pokušati da im nađemo relevantne partnere u Švajcarske i susednim zemljama. Takve manifestacije trebalo bi organizovati i u Minhenu, Beču i drugim gradovima u kojima živi brojna srpska zajednica jer, npr. Beč je, posle Čikaga, drugi najveći srpski grad na svetu, treći posle Beograda.

Poručuje da ekonomski mini sajmovi malih i srednjih preduzeća Srbije i Srpske daju najvidljivije efekte u saradnji, kroz iznalaženje načina kako afirmisati firme, naći partnere, izvesti robu i da treba zaboraviti preduzeća sa 100, 400 i više radnika i posvetiti se ljudima koji zapošljavaju 5 - 10 radnika, koji će svoje proizvode plasirati u centralnom delu EU.

Strategija očuvanja i jačanja veza matične države i dijaspore, kao i matične države i Srba u regionu Vlade Republike Srbije iz 2011. godine, ključni je dokument kojim Republika Srbija nastoji da zaštiti prava i interese pripadnika dijaspore i Srba u regionu, njihov kulturni i jezički identitet. Uprava za dijasporu Ministarstva spoljnih poslova, privredne komore, razvojne agencije..., u službi su poboljšanja i olakšanja komunikacije koja je do sada bila nedovoljna.

Stojan Stevanović ističe da se izvestan napredak ipak oseća i da sadašnja vlast ulaže napore da se višedecenijski vakum između dijaspore i matice prevaziđe. Po njegovom mišljenju Srbija i Srpska bi trebale da izađu u susret onima koji su otišli iz zemlje 70-80tih godina i koji bi svoje penzionerske dane da provedu u svojoj zemlji. Obezbeđivanjem odgovarajućih uslova, podizanjem savremenih gerontoloških centara, uz adekvatnu zdravstvenu zaštitu, mnogi ljudi bi razmišljali o potvratku. Opština Lopare je dobar primer saradnje između matice i dijaspore, gde su lokalne vlasti obezbedile ulove za povratak starih, a najveći deo sredstava u dom zdravlja i infrastrukturu uložila je dijaspora.

